

Osoba oprávněná podat odvolání

Pokud se osoba, jež koncipovala odvolání v jeho textu označuje jako „obhájce“ či „obhajoba“, je zřejmé, že jej podala za obviněného, v jeho zastoupení jako úkon obhajoby předpokládaný ustanovením § 41 odst. 2 tr. ř. a nikoliv sama za sebe v domnění, že disponuje samostatným odvolacím právem. Skutečnost, že pod text odvolání obhájce uvedl své jméno a nikoliv jméno obviněného není nedostatkem, který by sám o sobě mohl být důvodem pro zamítnutí odvolání jako opravného prostředku podaného osobou neoprávněnou.

Pokud se osoba, jež koncipovala odvolání v jeho textu označuje jako „obhájce“ či „obhajoba“, je zřejmé, že jej podala za obviněného, v jeho zastoupení jako úkon obhajoby předpokládaný ustanovením § 41 odst. 2 tr. ř. a nikoliv sama za sebe v domnění, že disponuje samostatným odvolacím právem. Skutečnost, že pod text odvolání obhájce uvedl své jméno a nikoliv jméno obviněného není nedostatkem, který by sám o sobě mohl být důvodem pro zamítnutí odvolání jako opravného prostředku podaného osobou neoprávněnou.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Tdo 504/2002, ze dne 20.8.2002)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání konaném dne 20. srpna 2002 dovolání podané obviněným M. B., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2002, sp. zn. 6 To 585/2001, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 2 T 35/2000, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu se zrušuje usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2002, sp. zn. 6 To 585/2001, podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. řádu se přikazuje Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Obviněný M. B. byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. 5. 2001, sp. zn. 2 T 35/2000, uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Za tento trestný čin byl odsouzen podle § 250 odst. 3 tr. zák. a za použití § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem.

Proti tomuto rozsudku podal obhájce obviněného M. B., JUDr. L. P. odvolání (příčemž předmětem dovolacího řízení bylo právě vyřešení otázky, zda tak učinil za obviněného či nikoliv), které Městský soud v Praze usnesením ze dne 15. 5. 2002, sp. zn. 6 To 585/2001, podle § 253 odst. 1 tr. ř. zamítl jako podané osobou neoprávněnou.

Proti shora citovanému usnesení Městského soudu v Praze podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dne 12. 6. 2002 dovolání, kterým napadl jediný výrok tohoto rozhodnutí, jímž bylo

rozhodnuto, že odvolání obhájce JUDr. L. P. (s takto chybně uvedeným příjmením) se zamítá, neboť bylo podáno osobou neoprávněnou. Jako dovolací důvod uvedl, že soud rozhodl o zamítnutí jeho řádného opravného prostředku proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. 5. 2001, sp. zn. 2 T 35/2000, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Odkázal přitom na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.

V textu tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel konstatuje, že po doručení písemného vyhotovení rozsudku soudu prvního stupně se rozhodl proti němu podat odvolání, čímž pověřil svého obhájce JUDr. P., a to v intencích jemu udělené plné moci. Tento pak odvolání skutečně podal, o čemž obviněného informoval mj. zasláním opisu odvolání k jeho rukám. Obhájce tak podal odvolání na pokyn obviněného jako svého klienta a nikoliv omylem či proti tomuto pokynu. O tom, že bylo odvolání podáno osobou oprávněnou (tedy samotným obviněným prostřednictvím obhájce) pak původně nepochyboval ani samotný odvolací soud, neboť opakovaně nařídil k jeho projednání veřejné zasedání. Když městský soud následně v neveřejném zasedání vydal dovoláním napadené usnesení, kterým zamítl odvolání podané obviněným prostřednictvím obhájce s odůvodněním, že se jedná o odvolání podané přímo obhájcem (tedy osobou neoprávněnou), postupoval podle názoru dovolatele nepřipustně restriktivně, právně puristicky a v konečných důsledcích pak i protiústavně, neboť tímto postupem došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces. Dále uvádí, že podle jeho názoru byl postup odvolacího soudu účelový v tom smyslu, že jeho skutečným cílem nebylo naplnění ustanovení § 253 odst. 1 tr. ř., nýbrž ukončení vlekoucího se trestního řízení poté, co se mu nepodařilo zajistit přítomnost obviněného u odvolacího řízení. Poukazuje na to, že má-li být každý právní úkon posuzován podle obsahu, je nutno odvolání podané obhájcem obviněného, jenž je pro celé trestní řízení vybaven plnou mocí, vykládat jako naplnění tohoto zmocnění. Nelze pouze na základě skutečnosti, že na konci odvolání není strojově uvedeno jméno obviněného, resp. že text podání není činěn jménem obviněného v první osobě, dovozovat, že takový úkon byl učiněn proti vůli obviněného.

Závěrem dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení Městského soudu v Praze podle § 265k tr. ř. zrušil a podle § 265l tr. ř. Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší státní zastupitelství se do rozhodnutí Nejvyššího soudu k podanému dovolání obviněného M. B. nevyjádřilo.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a oprávněnou osobou. Shledal přitom, že dovolání přípustné je /§ 265a odst. 1 písm. h) tr. ř./, že bylo podáno v zákonné lhůtě, jakož i na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.), a že bylo podáno oprávněnou osobou /§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř./.

Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda obviněným uplatněný dovolací důvod lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, jehož existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

Jako dovolací důvod obviněný uvádí, že odvolací soud jeho odvolání zamítl, aniž pro takové

rozhodnutí byly splněny podmínky stanovené zákonem. V rámci jeho specifikace (§ 265f odst. 1 tr. ř.) odkazuje na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. K tomu Nejvyšší soud poznamenává, že v okamžiku podání dovolání, tedy dne 12. 6. 2002 (resp. ke dni, kdy bylo dovolání dáno na poštu), již byla v účinnosti novela trestního řádu, provedená zákonem č. [200/2002](#) Sb., která zaměnila a částečně doplnila text dovolacích důvodů, uvedených do účinnosti zmíněné novely v § 265b odst. 1 písm. k) a l) tr. řádu. Z citace zákonného vymezení původního dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu (před novelou provedenou zákonem č. [200/2002](#) Sb.) v podaném dovolání i z jeho obsahu je zřejmé, že obviněný opírá své dovolání o důvod, který je nyní obsažen v ustanovení § 265 odst. 1 písm. l) alinea první tr. ř. /nikoli v písm. k) tohoto ustanovení/.

Nejvyšší soud neshledal přítomnost žádného důvodu uvedeného v § 265i odst. 1 tr. ř., pro který by byl povinován dovolání odmítnout. Za tohoto stavu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného výroku usnesení Městského soudu v Praze, a to v rozsahu a ze zmíněného důvodu uvedeného v dovolání, jakož i řízení předcházející napadené části rozhodnutí. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v tomto rozsahu je podané dovolání důvodné, a to na podkladě následujících skutečností:

Z odůvodnění napadeného usnesení Městského soudu v Praze vyplývá, že předmětné rozhodnutí se opírá o obsah písemného vyhotovení odvolání, z jehož textu je patrné, že jej podává „obhajoba“, jejímž jménem je i dále argumentováno a pod návrhem je uvedeno jméno obhájce s titulem, jeho podpis a razítko. Soud proto dovodil, že tento řádný opravný prostředek proti rozsudku soudu prvního stupně nepodal obhájce obviněného M. B. jeho jménem, resp. za něj jako za osobu oprávněnou k podání odvolání (§ 41 odst. 2 tr. ř.), nýbrž jménem vlastním jako JUDr. L. P. Obhájce však není oprávněnou osobou uvedenou v ustanovení § 246 a § 247 tr. ř. Z tohoto důvodu pak bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání podle § 253 odst. 1 tr. ř.

Právo obviněného podat proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání je stanoveno v ustanovení § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř. Podle ustanovení § 34 tr. ř. a § 41 odst. 2 tr. ř. pak právo podávat za obviněného opravné prostředky přísluší zákonnému zástupci obviněného a jeho obhájci (§ 35 tr. ř.). Teorii trestního práva je s ohledem na uvedená obecná zákonná ustanovení obhájce považován za osobu s odvolacím právem.

Názoru vyslovenému v napadeném usnesení lze přisvědčit v tom, že obhájce obviněného podává odvolání toliko v zastoupení obviněného jeho jménem a nemá tedy samostatné odvolací právo. Samostatnost odvolacího práva osob podávajících odvolání ve prospěch obviněného vlastním jménem se projevuje v tom, že mohou podat odvolání bez ohledu na to, zda bylo podáno samotným obviněným.

Nejvyšší soud k posuzované věci obviněného M. B. z předloženého trestního spisu zjistil, že JUDr. L. P. vykonával obhajobu obviněného na základě plné moci ze dne 24. 1. 2001 (č. l. spisu 110), tj. de facto od počátku hlavního líčení před soudem prvního stupně. Plná moc přitom byla koncipována jako plná moc zvláštní, a to k obhajobě v předmětné věci, přičemž obhájcovo zmocnění se vztahovalo i na podávání opravných prostředků. Podle protokolu o hlavním líčení (č. l. spisu 145) se obviněný po poučení o právu odvolání v rámci vyhlášení rozsudku, po poradě s obhájcem, nevyjádřil, zda tohoto práva využije. Obhájcem obviněného JUDr. L. P. bylo poté zpracováno a podáno odvolání (č. l. spisu 172 an.), v němž tento přesně označil osobu obviněného a sám sebe označil jako obhájce. Odvolání je

formulováno tak, že jej podává obhajoba, přičemž tímto termínem je pisatel označován i v dalším textu.

Nejvyšší soud zde má zato, že pokud se osoba, jež koncipovala odvolání v jeho textu označuje jako „obhájce“ či „obhajoba“, je zřejmé, že jej podala za obviněného, v jeho zastoupení jako úkon obhajoby předpokládaný ustanovením § 41 odst. 2 tr. ř. a nikoliv sama za sebe v domnění, že disponuje samostatným odvolacím právem. Opačný výklad by vedl k neudržitelnému formalismu a zpochybnění stávající a i soudy všech stupňů běžně respektované praxe, kdy obhájci obviněných osob obvykle v rámci mluveného i psaného projevu užívají v rámci návrhů, závěrečných řečí a dalších procesních úkonů při jednání za obviněného (§ 41 odst. 2 tr. ř.) formulací jako „my navrhuje, já navrhuji, obhajoba uvádí, obhajoba má zato“ atp.

Fakt, že pod text odvolání obhájce uvedl své jméno a nikoliv jméno obviněného (i zde se označuje jako obhájce) není nedostatkem, který by sám o sobě mohl být důvodem pro zamítnutí odvolání jako opravného prostředku podaného osobou neoprávněnou.

Určitý problém ve zvažování oprávněnosti postupu obhájce by mohl vyvstat jen, kdyby vznikly pochybnosti o otázce, zda obhájce nepodal odvolání proti vůli obviněného. Ty však mohou být vyvolány jen konkrétními jednoznačnými okolnostmi, např. že obviněný po vyhlášení rozsudku a po poučení podat opravný prostředek by se svého práva vzdal, nebo kdyby dodatečně oznámil, že odvolání podané obhájcem bylo podáno proti jeho vůli (srovnej právní větu a odůvodnění č. [62/1972](#) Sb. rozh. tr.).

Důvodem dovolání upraveným v ustanovení § 265b odst. 1 písm l) tr. ř. (ve znění po novele zák. č. [200/2002](#) Sb., účinné od 24. 5. 2002) je existence vady, spočívající mimo jiné v tom, že řádný opravný prostředek proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř. byl zamítnut z tzv. formálních důvodů podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. ř. nebo podle § 253 odst. 1 tr. ř., přestože nebyly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. To v podstatě znamená, že soud druhého stupně měl v řádném opravném řízení přezkoumat určité rozhodnutí napadené řádným opravným prostředkem po věcné stránce, ale namísto toho, bez splnění procesních podmínek požadovaných zákonem pro takový postup, opravný prostředek zamítl. V rozporu se zákonem tak došlo k vyřízení opravného prostředku, aniž došlo k jeho věcnému přezkoumání, čímž byla procesní strana, která jej učinila (podala) de facto zbavena přístupu ke druhé instanci. Nesplnění procesních podmínek stanovených zákonem pro zamítnutí řádného opravného prostředku lze shledávat i ve skutečnosti, že soud druhého stupně zamítl odvolání podle § 253 odst. 1 tr. ř. jako podané osobou neoprávněnou, ačkoli bylo podáno osobou uvedenou v § 246 a § 247 tr. ř., resp. osobou, jejíž odvolací právo vyplývá z obecných ustanovení trestního řádu.

Ve výše uvedeném smyslu a rozsahu je pak spatřována důvodnost dovolání obviněného M. B. Nejvyšší soud konstatuje, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2002, sp. zn. 6 To 585/2001, bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání podaného obviněným M. B. proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. 5. 2001, sp. zn. 2 T 35/2000, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem (ustanovením § 253 odst. 1 tr. ř.) pro takové rozhodnutí, a to konkrétně podmínka, že odvolání bylo podáno osobou neoprávněnou.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2002, sp. zn. 6 To 585/2001, zrušil, a zrušil i další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. V dalším řízení v této věci bude přítom vázán právním názorem, který ve svém rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)